

Temel Hak ve Sorumlulukların Toplumsal Düzen İçin Önemi

Haklarımızı
bilelim,
sorumluluklarımızı
yerine getirelim!

6. Sınıf Sosyal Bilgiler – Yaşayan Demokrasimiz

Kazanım: SB.6.4.2

Daha
iyi bir toplum
için hep
birlikte!

Kural olmadığı bir sınıfta...

Herkes sadece kendi istediğini yaparsa
ortak yaşam zorlaşır.

Kuralların olduğu bir sınıfta...

Hak ve sorumluluklara uyarak
huzurlu ve başarılı bir ortam oluşur.

Temel Hak ve Sorumluluklar Nedir?

Temel haklar, insanların insan onuruna yakışır bir yaşam sürmesi için tanınan vazgeçilmez özgürlüklerdir. Temel sorumluluklar ise bu hakların kullanılabilmesi ve toplumda düzenin sağlanması için herkesin yerine getirmesi gereken davranışlardır. Haklarımızı kullanırken başkalarının haklarına da saygı göstermeliyiz.

Bu konuda neler öğreneceğiz?

- Hak ve sorumluluk ilişkisi
- Anayasa'daki temel hak ve ödevler
- Sorumluluk sahibi vatandaş
- Dilekçe hakkı

Haklarımız
bize fırsat verir,
sorumluluklarımız
bu fırsatları
korur!

Haklar özgürlük
sağlar, sorumluluklar
düzeni korur.

Daha adil,
daha huzurlu
bir toplum için
hepimizin üzerine
düşen görev var!

Sorumlu bireyler, güçlü toplumlar, aydınlık yarınlar!

Hak, Sorumluluk ve Toplumsal Düzen

Güçlü Bireyler, Daha Güzel Bir Toplum!

Haklarım vardır, ama sorumluluklarım da var!

Haklarımıza saygı duyarsak toplumsal düzen güçlenir!

DAHA ADALETLİ

DAHA HUZURLU

DAHA GÜZEL YARINLAR

Hak

Doğuştan sahip olunan ve kanunlarla korunan yetki.

Sorumluluk

Davranışların sonucunu üstlenmek ve görevleri yerine getirmek.

Toplumsal düzen

İnsanların kurallara uyarak huzur içinde yaşaması.

Günlük Hayattan Bir Örnek

Söz alma hakkı

Başkasının sözünü kesmeme sorumluluğu

Unutma!

Haklar sınırsız değildir; başkasının hakkına zarar veremez.

Haklarımıza sahip çıkalım, sorumluluklarımızı yerine getirelim, daha adil ve huzurlu bir toplum için birlikte çalışalım!

Anahtar Kavramlar

Hak

insan onuruna
yakışır yaşam
özgürlüğü.

Sorumluluk

görevleri yerine
getirme ve sonucu
üstlenme.

Toplumsal Düzen

kurallarla
huzurlu yaşam.

Eşitlik

kanun önünde aynı
haklara sahip olma.

Vatandaş

devlete hukuki
bağla bağlı kişi.

Anayasa

temel hak ve ödevleri
belirleyen en üst
hukuk metni.

Dilekçe Hakkı

talep veya şikâyeti
yazılı bildirme.

Karıştıрма!

Hak başka,
sorumluluk
başka.

Daha adil, daha güçlü bir toplum için bu kavramları iyi anlayalım!

Haklar ve Sorumluluklar

Yaşam Alanlarımızda

Haklarımızı bilir, sorumluluklarımızı yerine getirirsek daha güzel bir toplumda yaşarız!

Ailede

Haklarımız:

- Barınma
- Sevgi
- İlgi

Sorumluluklarımız:

- Saygı
- Ev işlerine yardım
- Eşyaları toplamak

Okulda

Haklarımız:

- Eğitim
- Güvenli ortam
- Saygı

Sorumluluklarımız:

- Zamanında gelmek
- Kurallara uymak
- Sınıfı temiz tutmak

Çevrede

Haklarımız:

- Temiz çevre
- Güven
- Oyun

Sorumluluklarımız:

- Çöp atmamak
- Gürültü yapmamak
- Kamu malını korumak

Doğuştan Haklar

Herkes, insan olarak doğduğu andan itibaren bu haklara sahiptir.

Yaşama hakkı

Hayatta kalma ve sağlıklı yaşama hakkıdır.

Özel hayatın gizliliği hakkı

Kendi özel yaşamımızın gizli tutulmasıdır.

Düşünce ve ifade özgürlüğü hakkı

Düşüncelerimizi özgürce söyleme, yazma ve paylaşma hakkıdır.

18 Yaşından Sonra

18 yaşını dolduran bireyler bazı ek haklara da sahip olur.

Seçme ve seçilme hakkı

Ülke yönetiminde söz sahibi olma hakkıdır.

Ehliyet alma hakkı

Araç kullanma belgesi alabilme hakkıdır.

İş kurma hakkı

Kendi işini kurma ve çalışma hakkıdır.

Haklarımız, daha mutlu ve güvenli bir yaşam içindir. Sorumluluklarımız ise bu hakların devam etmesini sağlar.

Anayasamızdan Temel Hak ve Ödevler

6. Sınıf Sosyal Bilgiler

Madde 17 – Yaşama Hakkı

Herkesin yaşama hakkı vardır. Devlet, bu hakkı korur.

Madde 20 – Özel Hayatın Gizliliği

Herkesin özel hayatına ve aile hayatına saygı duyulur. Bu alanların gizliliği korunur.

Madde 24 – Din ve Vicdan Özgürlüğü

Herkes, din ve vicdan özgürlüğüne sahiptir. İsteddiği dine inanır, ibadetlerini serbestçe yapar.

Madde 25 – Düşünce ve İfade Özgürlüğü

Herkes düşünce ve kanaatlerini özgürce açıklar, yayar.

Madde 27 – Bilim ve Sanat

Herkes, bilim ve sanatla ilgilenme ve bunlardan yararlanma hakkına sahiptir.

Madde 42 – Eğitim Hakkı

Herkes eğitim ve öğrenim hakkına sahiptir. İlköğretim zorunludur.

Madde 56 – Sağlık ve Çevre Hakkı

Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir.

Madde 74 – Dilekçe Hakkı

Herkes, yetkili makamlara dilek ve şikâyetlerini dilekçe ile başvurma hakkına sahiptir.

Madde 72 vatan hizmeti, Madde 73 vergi ödevi:
Bunlar sorumluluktur.

Haklarını bil
sorumluluklarını
unutma!

Hak mı, Sorumluluk mu?

Karşılaştıralım

Haklar
bizim daha iyi
bir yaşam sürmemizi
sağlar.

Sorumluluklar
ise bu yaşamın
düzenli ve adil
olmasını sağlar.

Hak

Ne sağlar?

Özgürlük

Örnek:

eğitim ve yaşama

Anayasal
örnek:

Madde 17,
Madde 42

Kullanılmazsa:

kişi mağdur olur

Sorumluluk

Düzen

vergi vermek ve
kurallara uymak

Madde 72,
Madde 73

toplumsal düzen
bozulur

İkisi birlikte olursa
toplum dengede kalır.

Haklarımızı
bilelim,
sorumluluklarımızı
yerine getirelim.
Daha adil ve mutlu
bir toplum
için birlikte
yaşayalım!

Sebep

Süreç

Sonuç

Olayların oluşumunu
neden - nasıl - ne şekilde
sonuçlandığını anlayalım!

Sebep

İnsanlar birlikte
yaşar.

Süreç

Hak ve sorumluluklar
Anayasa ile güvence
altına alınır.

Sonuç

Toplumsal düzen
korunur.

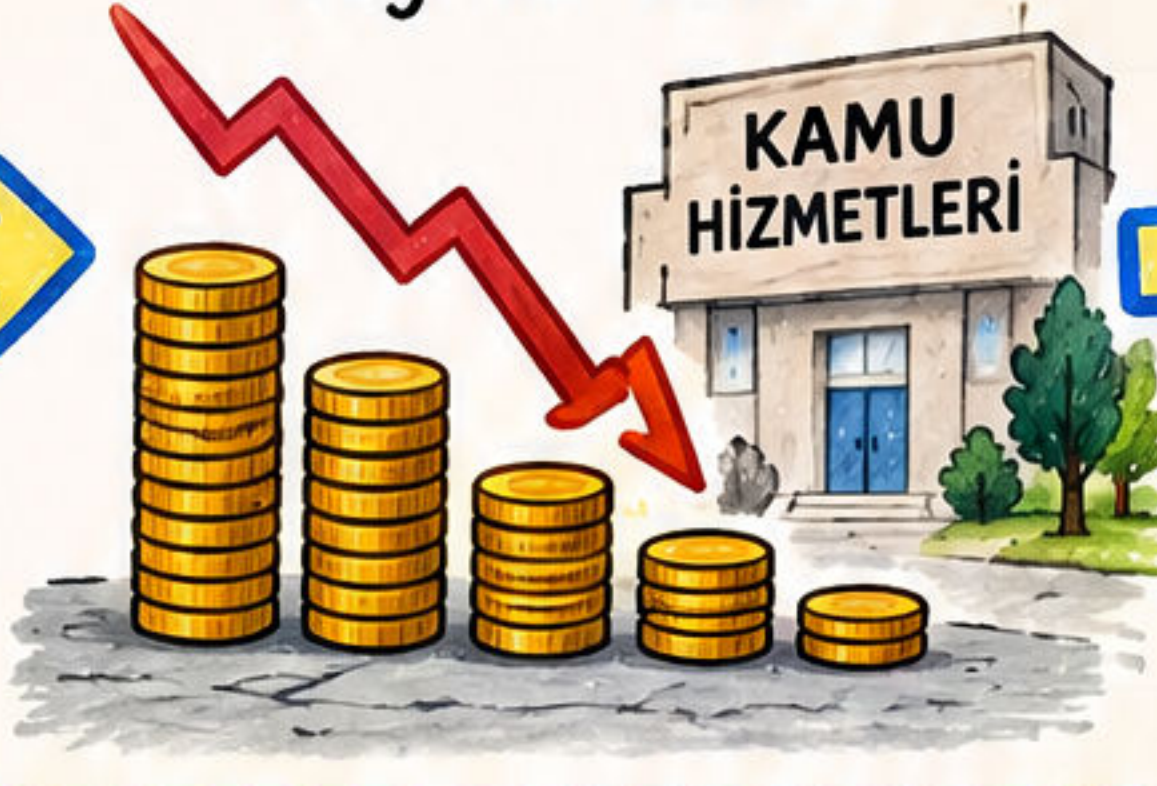
Sebep

Vergi verilmez.

Süreç

Kamu hizmetleri için
kaynak azalır.

Sonuç

Eğitim ve sağlık
hizmetleri zorlaşır.

Sebep

Vatandaş dilekçe verir.

Süreç

Talep ilgili kuruma
yazılı iletilir.

Sonuç

Kurum cevap verir,
sorun çözülmeye başlar.

Haklarımızı bilelim, sorumluluklarımızı yerine getirelim,
daha güçlü bir toplum oluşturalım!

Bilinçli
Vatandaş
Güçlü Türkiye

Sorumluluk Sahibi Vatandaş Nasıl Olunur?

Daha güzel bir toplum, bizim elimizde!

Ben de sorumluyum! ❤️

1 Yasaların gereklerini yerine getirir.

2 Oy kullanarak yönetime katılır.

3 Vergisini zamanında verir.

4 Doğayı ve çevreyi korur.

5 Kamu mallarını korur.

6 Yardımlaşma ve dayanışmaya katılır.

7 Başkalarının haklarına saygı gösterir.

8 Çözüm önerileri sunar.

Günlük yaşamda

Sorumluluk sahibi vatandaş olmak için büyük işler yapmak gerekmez. Günlük yaşamda da birçok örnek gösterebiliriz:

Park bankını korumak.

Sıraya uymak.

Çöp atmamak.

Sorumlu bireyler, güçlü bir Türkiye!

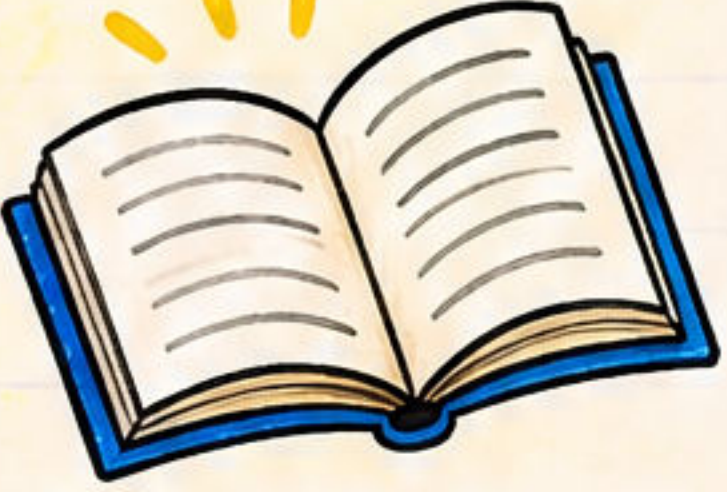
Etkinlik 1 - Hak mı, Sorumluluk mu?

Aşağıdaki ifadeleri okuyalım. Her birinin hak mı yoksa sorumluluk mu olduğunu belirleyip ilgili kutucuğu işaretleyelim.

1

Eğitim alma

☐ Hak

☐ Sorumluluk

2

Çöpleri kutuya atma

☐ Hak

☐ Sorumluluk

3

Yaşama

☐ Hak

☐ Sorumluluk

4

Vergi verme

☐ Hak

☐ Sorumluluk

5

Düşünceni ifade etme

☐ Hak

☐ Sorumluluk

6

Trafik kurallarına uyma

☐ Hak

☐ Sorumluluk

Doğru mu, yanlış mı?

Aşağıdaki ifadelerin doğru mu yoksa yanlış mı olduğunu yanlarındaki daireye (O) işaretleyelim.

1

Haklar sınırsızdır.

2

Sorumluluklar toplumsal düzeni korur.

3

Dilekçe hakkı Anayasa'nın 74. maddesindedir.

Haklarımızı bilmeli, sorumluluklarımızı yerine getirerek daha iyi bir toplum için üzerimize düşeni yapmalıyız.

Etkinlik 2 - Eşleştir ve Tamamla

Aşağıdaki kavramları, sağ taraftaki uygun açıklamalarla eşleştiriniz.

1 **Hak** _____

2 **Sorumluluk** _____

3 **Anayasa** _____

4 **Eşitlik** _____

5 **Dilekçe Hakkı** _____

a Kanun önünde aynı haklara sahip olma _____

b Temel hak ve ödevleri belirleyen en üst hukuk metni _____

c Doğuştan sahip olunan ve korunan yetki _____

d Görevleri yerine getirme ve sonucu üstlenme _____

e Talep veya şikâyeti yazılı bildirme _____

Hak - Sorumluluk Örneği

Aşağıdaki tabloyu örneklerle tamamlayınız.

Hak	Sorumluluk	Günlük yaşam örneği

Etkinlik 3 -

Sebep, Süreç, Sonuç

Düşün
Tartış
Yaz!

Verilen durumları düşünerek sebep, süreç ve sonuçlarını belirleyiniz. Kutuları kendi cümlelerinizle doldurunuz.

1 vergi vermeme

Sebep

Süreç

Sonuç

2 dilekçe kullanma

Sebep

Süreç

Sonuç

3 başkasının hakkına saygı göstermeme

Sebep

Süreç

Sonuç

?

Hak ve sorumluluklar birlikte neden önemlidir?

Haklarımız
olduğu gibi
sorumluluklarımız
da vardır.

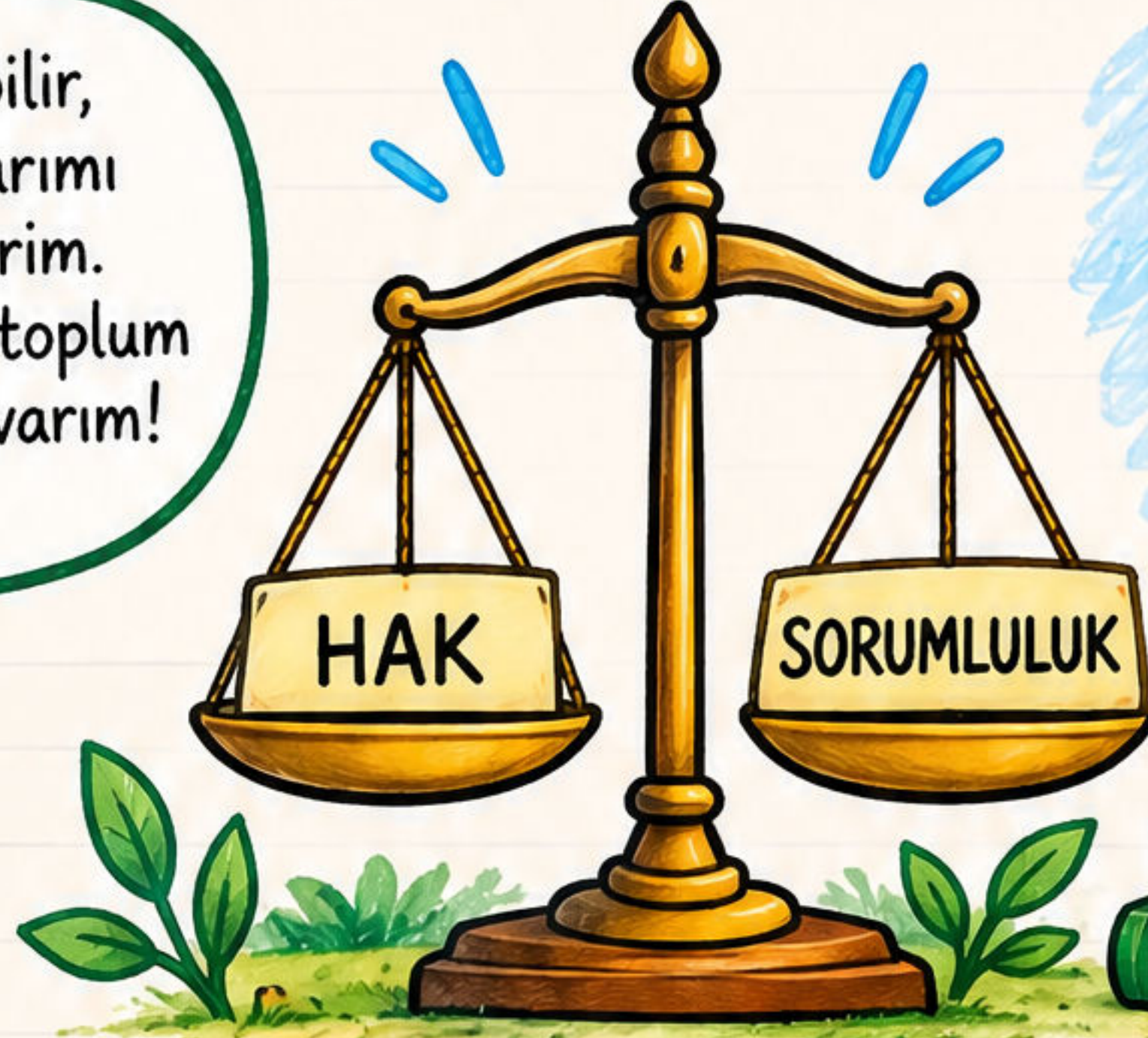

engin.demirci.393

Etkinlik 4 - Kendimi Değerlendiriyorum

Haklarımı bilir,
sorumluluklarımı
yerine getiririm.
Daha iyi bir toplum
için ben de varım!

Daha
adaletli,
daha güzel
bir gelecek
için!

Aşağıdaki ifadeleri okuyup kendinizi değerlendiriniz.

Hak ve sorumluluk arasındaki farkı açıklayabilirim.

Anayasa'daki temel haklara örnek verebilirim.

Sorumluluk sahibi vatandaşın özelliklerini bilirim.

Dilekçe hakkının ne olduğunu açıklayabilirim.

Haklarımı kullanırken başkalarının haklarına saygı gösteririm.

Genel olarak bu konudaki başarıyı nasıl değerlendiriyorum?

Çok iyi

Geliştiriyorum

Tekrar etmeliyim

Bugün öğrendiğim en önemli bilgi:

Bir sorumluluğumu daha iyi yapmak için:

Küçük adımlarla daha iyi bir vatandaş olabilirim!

